

Toni Boumans

*‘Je mag wel bang zijn,
maar niet laf’*

De enerverende en noodlottige
geschiedenis van de familie Bakker

UITGEVERIJ BALANS

Inhoud

Proloog	9
---------	---

DEEL I

Voor de oorlog

Van Langweer naar Buitenpost	15
Leeuwarden	26
Modehuis P.S. Bakker	38
Afscheid van het gezin	48
Het Jeltingahuis	57
De zorgen van Miente	65
Heimwee	77
Terug naar Leeuwarden	87
Amsterdam, Hirsch & Cie	98
Amsterdam, Frans van Mierisstraat	111

DEEL 2
De oorlog

Oranjewacht Leeuwarden	125
Oranjehotel Scheveningen	137
Amsterdam, café Eylders	148
Kamp Amersfoort	157
Amsterdam, Singel 96	170
Onderduikers	182
De uniformen	192
Den Haag, Citroenstraat	204
Koloniaal Instituut Amsterdam	212
Een zonnige juliochtend	218
Weteringschansgevangenis, Amsterdam	229
Arbeidsinzet	243
Sonnetten op Friesland	255
De aardappelboot	266
Oom Paul	278
De laatste kogel	289
De duinen	300

DEEL 3
Na de oorlog

Zwanen in de grachten	309
Het heelal is ruimer	320
De aardse tent	332
De herdenking	342
Dankwoord	347
Bronnen	348
Fotoverantwoording	352

Proloog

Wie een steentje in een vijver gooit, verwacht geen vloedgolf. Toch leek het daarop tijdens de research voor dit boek.

Het begon met Sjoerd Bakker. Over hem wilde ik een boek schrijven. Over de jonge 'kleermaker', zoals hij in de naoorlogse geschiedschrijving wordt genoemd. Hij maakte de politie-uniformen waarmee de verzetsgroep onder leiding van Willem Arondéus en Gerrit van der Veen in maart 1943 het bevolkingsregister binnendrong en de daar opgeslagen persoonsbewijzen in brand stak. De uniformen waren perfect, de spectaculaire actie slaagde.

Misschien zou hij, na de bevrijding, een gevierde couturier zijn geworden. Homoseksueel, maar niet iemand die zou meedoen aan de Gay Pride. Hij zou ingetogen en bescheiden zijn gebleven. Zoals hij zich had voorgenomen te leven. Misschien was hij net zo bekend geworden als zijn vriend Max Heymans, als de Duitsers hem, op een bleke donderdagmorgen in de duinen, niet hadden doodgeschoten.

Met Sjoerd Bakker begon dit boek. De man die samen met Frieda Belinfante en Willem Arondéus, over wie beiden ik eerder schreef en filmde, tot het kunstenaarsverzet behoorde.

Ik maakte omtrekkende bewegingen. Verdiepte me in de rol van Sjoerd in de verzetsgroep, in de politie-uniformen die hij namaakte. Ik verdiepte me in zijn vrienden, in zijn opleiding tot couturier, in zijn gedrag in de eerste oorlogsjaren.

Met zijn familieleden liet ik me vooralsnog niet in. Dat was voor later.

Een paar maal ging ik naar de erebegraafplaats in Bloemendaal, alsof daar iets te halen viel. Sjoerd Bakker ligt daar begraven met de andere leden van de verzetsgroep. Naast Willem Arondéus, zijn goede vriend, ook homoseksueel. Ik maakte lukraak aantekeningen op die verstilde plek in de duinen. ‘Zijn leven is gestorven in illusies. Hij zou, hij wilde... alles moest nog gebeuren. Niets was nog bedorven. Is dat niet de mooiste dood?’

Op de foto die Violette Cornelius van hem maakte straalt hij. Een mooie, vrolijk optimistisch lachende jongen. ‘Gay pride’, op zijn eigen onnavolgbare manier.

Nadat ik de film over Arondéus had gemaakt was het of hij daarna, dood of niet, voor altijd tot mijn vriendenkring behoorde. Voor Sjoerd Bakker, de anoniem gebleven verzetsheld, koesterde ik, na wat ik langzaam over hem te weten was gekomen, intussen ook een diepe genegenheid.

Maar toen kwam de bescheiden vloedgolf. Achter het verhaal van Sjoerd Bakker kwam een ánder, een groter verhaal vandaan toen ik zijn familieleden ontmoette. Een verhaal over een familie met homoseksuele broers, opgevoed in een streng gereformeerd milieu in Friesland, broers die, net als Sjoerd, in de oorlog de kant kozen van het verzet.

Twee van hen zouden eraan doodgaan, andere zouden er levenslang trauma's aan overhouden. Een lid van de SD heeft gezegd dat het leek alsof de Bakkers een *Privatkrieg* uitvochten met de Duitsers.

Zo werd Sjoerd onderdeel van zijn illustere Friese familie en daarmee van een groter verhaal dan alleen het zijne.

INKIJKPAGINA'S

Deel 1

VOOR DE OORLOG

INKIJKPAGINAS

Van Langweer naar Buitenpost

Langweer is een schilderachtig dorp. Dat was het eeuwen geleden en dat is het nog steeds. De smalle hoofdstraat, de Buorren, wordt nog altijd omzoomd door majestueuze lindebomen die in het voorjaar een zoete, beloftevolle geur verspreiden. Ook herberg De Drie Zwaantjes, op nummer 22, bestaat nog steeds. Met het zware donkerbruine eiken interieur dat je evengoed somber als intiem kunt noemen. Een bel boven de tapkast om een rondje te geven, wat gasten die gedempt met elkaar praten, er lijkt weinig veranderd de laatste anderhalve eeuw. Als de tijd stil kon staan, deed hij het in De Drie Zwaantjes.

Van 1868 tot 1886 was Sjoerd Popkes Bakker hier de baas. Een beminnelijke man, getrouwd met Pietertje Spaan, de vrouw met wie hij tien kinderen kreeg van wie er vijf kort na de geboorte stierven. Ze woonden boven de herberg. Langweer was toen een levendige markt- en havenplaats. Alleen goed te bereiken via het water. De enige weg over land was een eenvoudig zandpad. Herbergier Bakker bezat een beurt-

schip voor het water, en paard-en-wagen voor het zandpad. De Waag van Langweer, waar omwille van de eerlijke handel de aangevoerde boter, kaas en andere goederen door de ijkmeester werden gewogen, stond pal achter de herberg. Als de waagbriefjes waren overhandigd, verzamelden de schippers en de kooplui zich in de altijd drukke gelagkamer van De Drie Zwaantjes.

Kastelein Bakker kon entertainen, hij hield soms humoristische toespraken voor de gasten. Zijn zoons Popke en Albert voerden af en toe toneelstukjes op en er werd gezongen. Voor de jonge Popke was het een onbezorgde tijd in de klinkerstraat onder de lindebomen. Hij deed mensenkennis op in de gelagkamer en raakte al vroeg vertrouwd met de handel en wandel van het koopmansbestaan. Hij kon, zoals zijn vader, diplomatiek zijn, bemiddelend optreden én hij was een uitstekende zeiler. Ooit won hij bij een zeilwedstrijd de eerste prijs: een sigarenkoker met ivoor en zilverbeslag.

Als er in de Langweerderwielen boten vastliepen moesten Popke en zijn broer Albert eraan te pas komen om ze los te zeilen. Toen ze ouder waren onderhielden de jongens, als bedreven beurtschippers, de dienst Langweer-Joure-Sneek-Leeuwarden. Ze voelden zich thuis op de Langweerderwielen. Het meer dat er, zoals zoveel Friese meren, uitziet als de belofte van de zee: bij windkracht zes golft het als de branding, bij stil weer, met de eindeloze Ruysdael-luchten erboven, verstoort alleen een dorp in de verte die illusie.

Verderop op de Buorren werkte een jong dienstmeisje, Afke Althuisius. Een weesmeisje afkomstig uit Joure. De broers Bakker vonden haar leuk en als het even kon liepen ze een eindje met haar op. Via Afke leerden ze ook Dieuwke kennen, haar oudere zus die regelmatig in Langweer op bezoek kwam.

De meisjes Althuisius waren strenggelovig, ze behoorden tot de ‘afgescheidenen’: gelovigen die de Nederlands Hervormde Kerk hadden verlaten omdat die in hun ogen te liberaal was.

De zusjes waren dan ook enigszins terughoudend en gereserveerd tegenover de jongens Bakker, die hervormd waren en nogal luchtig omgingen met het geloof. Maar Popke had een serieus oogje op Dieuwke en Dieuwke kon de charmes van Popke niet weerstaan. In Langweer ging al snel het verhaal rond dat de zoon van de herbergier tot over zijn oren verliefd was op de dochter van een afgescheidene. Dat kon nooit iets worden. In het dorp was geen grotere afstand denkbaar dan die tussen de herberg en de kerk der afgescheidenen.

Maar het werd wel wat. Hoe het wél wat werd is een anekdote die binnen de familie is doorverteld en werd opgetekend in het stamboomboek *Bakker & Althuisius*.

‘Het was op een zondagavond. Dieuwke had de hele wandeling weinig gezegd en Popke had begrepen dat er iets was. Maar toen het hoge woord eruit kwam schrok hij enorm. Ze zei: “Popke, ik ben zwanger en ik maak er een eind aan, liever dood dan deze schande.” Het duurde lang voordat hij antwoord gaf. Ze waren al bij het wachthuisje van de paardenbus toen hij zei: “Dieuwke, ga eens met je rug tegen de muur staan.” En toen ze dit had gedaan: “Doe nu eens een stap achteruit.” Ze zei: “Hoe kan dat nou Popke?” “Goed,” zei hij, “doe dan maar een stap vooruit, want achteruit kan niet en stilstaan heeft geen zin.”’

Popke en Dieuwke besloten te trouwen, alsof er geen verschil was tussen afgescheidenen en herbergierszonen. Ze negeerden de achterdocht van het dorp. Die houding: het wel vasthouden aan de God der gereformeerden, maar niet altijd aan de geboden van Zijn kerk, zou vaker voorkomen in de geschiedenis van de Bakkers.

Dieuwke Althuisius, een mooie, flinke jonge vrouw met een ernstig gezicht, zeer vroom en overtuigd gelovig, trouwde op 23 juli 1875 met de vrolijke woeste Popke Bakker. Dieuwke was twintig, Popke tweeëntwintig. Zeven maanden later werd hun eerste kind geboren. Een dochter, Pietertje.

Na haar huwelijk raakte Dieuwke in de ban van de jonge predikant en politicus Abraham Kuypers, de voorman van het orthodoxe protestantisme. De eenvoudige gelovigen, de ‘kleine luyden’, droegen hem op handen. Zo ook Dieuwke. Onder Kuypers leiding werd het gereformeerde deel van Nederland langzaam maar zeker een invloedrijke stroming. Een godsdienstige gemeenschap met eigen kerken, eigen scholen, een eigen universiteit en een eigen krant. Dieuwke werd ook een trouw aanhanger van Kuypers Anti-Revolutionaire Partij. Ze stond erop dat ook Popke Sjoerds zich bekeerde tot het gereformeerde geloof. Hij had er geen moeite mee. ‘Ik en mijn huis, wij zullen de Here dienen.’

De industriële revolutie, die begonnen was in Engeland en langzaam een vervolg kreeg in Nederland, bereikte uiteindelijk ook Friesland. Op de Friese wateren verscheen een nieuw, ongekend fenomeen: boten met stoomaandrijving. Aanvankelijk sporadisch, maar allengs hand over hand, namen ze de plaats in van de houten zeilschepen. Herbergier Bakker en zijn zoons beseften dat ze mee moesten met de moderne tijd. Na vele jaren trouw dienst te hebben gedaan, schaften ze hun houten zeilschip af en lieten bij een rederij in Groningen een ijzeren boot met stoomaandrijving bouwen, de Eendracht.

Dorpsgenoten vergezelden de familie naar Groningen om van daaruit met de nieuwe boot feestelijk naar Langweer te varen. Maar hoe opwindend de verandering ook was – stoom in plaats van wind! –, Popke voorzag problemen. Zijn gezin

breidde zich uit. Na de eerste dochter had Dieuwke, in een ijzeren regelmaat, elk jaar een kind gebaard. Opmerkelijk is dat van alle zeventien kinderen die ze ter wereld bracht er slechts twee na de geboorte stierven. Kindersterfte was de regel, vijftien kerngezonde kinderen ter wereld brengen zoals Dieuwke deed, was een grote uitzondering.

Popke vroeg zich in alle ernst af of het mogelijk was met de nieuwe stoomboot twee families te onderhouden: zijn gezin en dat van zijn broer. En er was nóg een complicatie: na de dood van zijn vader zou hij de stalhouderij erven en zijn broer Albert de boot. De stalhouderij, bedoeld voor het vervoer met paard-en-wagen over de zandweg, zou nooit kunnen concurreren met de stoomboot. Hij kon daarvan zijn uitdijende gezin niet onderhouden. Dus stelde hij vast: ‘Hier is voor ons geen plaats meer.’

Op een herfstige oktoberdag in 1888 verlieten Popke Bakker en Dieuwke Althuisius met hun toen negen kinderen Langweer en vestigden zich in Buitenpost. Pietertje, de oudste dochter, was twaalf, de jongste, baby Miente, amper zes maanden. Met hun huisraad en hun negen stevig ingepakte kinderen voeren ze over het water naar hun nieuwe woonplaats. Waarom kozen ze voor Buitenpost? Misschien omdat het te vergelijken was met Langweer: een dorp met status. Sommige Friezen spraken met enig dedain over ‘een kakdorp’.

De Leeuwarder archivaris Wopke Eekhoff, die in 1840 een reis maakte door de Friese Wouden, beschreef de dorpen in het gebied. Vanuit zijn rijtuig zag hij Twijzel en Kooten met langs de weg, tussen de weilanden, keurige boerderijen en nette woningen. ‘Toch worden deze dorpen in schoonheid nog overtroffen door de buurt van het opvolgende Buitenpost,’ schreef hij. ‘Vorbij Haersmastate, nadert men dit dorp, wel-

ke nette inrichting en bebouwing zo dikwijls door vreemdelingen bewonderd werd.’

Het is echter niet de ‘nette inrichting’ van Buitenpost die Popke Bakker aantrok, maar zijn levendigheid en vitaliteit. De alom bekende herberg De Roskam was altijd al de vaste pleisterplaats voor de postkoetsen en diligences op de route Leeuwarden-Groningen. Inmiddels was er een moderne faciliteit bij gekomen: een station. Een tussenhalte op de spoorlijn Leeuwarden-Groningen die in 1866 met veel vlagvertoon, feestelijkheden en klokgebeier in gebruik was genomen.

Popke had, voor zijn vertrek uit Langweer, zijn oog al laten vallen op een houten schip dat te koop werd aangeboden in Buitenpost. Hij kocht het voor niet al te veel geld en vestigde zich met zijn gezin in een ruim huis midden in het dorp. Met zijn vriend Klaas Dijkstra, een schipper die net zo’n imponeerbare baard had als hij, ging hij aan het werk als beurtschipper. Klaas was een harde werker. In de winter, als de vaarten en meren bevroren waren, deinsde hij er niet voor terug om met een handkar vol goederen heen en weer naar Leeuwarden te lopen. Hij was ook populair bij de jeugd, want hij kocht van hen eikeltjes op waar hij meel van maakte. Ook de kinderen Bakker verdienden een aardig zakcentje met eikeltjes rapen voor Klaas.

Elke vrijdag voeren Popke en Klaas voor dag en dauw zwaarbeladen met goederen vanuit Buitenpost naar Leeuwarden. Vrijdag was het marktdag, de belangrijkste dag van de week. Beurtschepen, overal vandaan, meerden aan rond de Waag aan de Nieuwestad. Op de kades stond het vol met kramen. In de hele binnenstad en op de grachten was het een drukte van belang.

De vrijdagse markt betekende handel én vertier. De Weaze

was het uitgaanscentrum, met herbergen, kroegen, koffiehuisen, een paar nachtclubachtige cafés en danslokalen. ‘Landelijk gezien,’ schreef de Friese historicus Ype Schaaf, ‘had Leeuwarden zelfs in vergelijking met het totaal aantal inwoners het hoogste percentage prostituees, waaronder een aantal zogenaamde “donderdagavondhoeren”, die alleen op de avond vóór de veemarkt de rode lamp voor het raam zetten.’

In de cafés aan de Markstraat rekenden de veehandelaren contant af met ‘geld uit dikke portefeuilles, die met kettinkjes om de hals vastzaten’. Heel af en toe vervoerde Popke ook koeien vanuit Buitenpost naar de veemarkt, maar zijn lading bestond voornamelijk uit levensmiddelen, in grote hoeveelheden.

Het laden en lossen van het schip was een zwaar karwei. Een baal meel woog vijftig kilo en een vat honing of stroop driehonderd. Popke was sterk, met gemak droeg hij een baal suiker van honderd kilo, sjouwde hem rustig naar een zolder als het nodig was. In Buitenpost was zijn lichaamskracht al spreekwoordelijk. Toen het dorp te hoop liep omdat een paard met een van zijn benen door een ijzeren putdeksel trapte, niet meer terug kon en ter plaatse dreigde te worden afgemaakt, werd ‘Skipper’ Bakker te hulp geroepen. Met zijn blote handen trok hij de ijzeren staven opzij en verloste het paard. Zoals hij ook een koe redde die na het afkalven in de diepe mestgoot terecht kwam. Het dier was niet meer op stal te krijgen. Popke werd erbij gehaald, hij zette zijn schouders onder het beest en tilde het uit de goot.

Ook Dieuwke was sterk. Ze was permanent zwanger, maar dat was haar niet aan te zien. Ze was kweik, alert en slim, en ze ontdekte een gat in de markt. ‘Hier in Buitenpost is niets te krijgen,’ zei ze tegen Popke, ‘dat gaan we veranderen.’ Ze zette in de gang van haar huis, achter de voordeur, een tafel neer en stalde daar waren uit die Popke meebracht uit Leeuwarden:

wat levensmiddelen, garen, band, knopen en veters. Kortom: ze begon een winkeltje.

Het kinderen baren ging gewoon door. Het was voor haar bijna hetzelfde als ademhalen en boodschappen doen.

Het winkeltje bleek een succes. Dieuwke breidde het assortiment uit en langzamerhand werd het een heuse kruidenierszaak. De oudste dochter Pietertje kon hoeden maken, dus de verkoop van garen, band en knopen werd uitgebreid met hoeden, eenvoudige kledingstukken en kledingaccessoires. Ze hadden er zoveel plezier in dat Popke rond het jaar 1900 zijn beurtschip van de hand deed en een groot pand kocht midden in Buitenpost. Een deftig voormalig notariskantoor in de Stationsstraat, Het Oude Kantoor geheten. Het werd een in het oog springende winkel, een opvallende aanwinst voor het dorp. Het drukke, centrale kruispunt – Voorstraat, Kuipersweg, Stationsstraat – werd al snel in de volksmond De Bakkershoek genoemd.

De schare kinderen werd streng en met vaste hand opgevoed. Na de zes eerste kinderen had Dieuwke, volgens eigen zeggen, geen omkijken meer naar de rest die daarna kwam. Ze hanteerde een stevige hiërarchie. De oudere kinderen kregen de verantwoordelijkheid voor de jongere en de jongere kinderen moesten de ouderen gehoorzamen. Dat werd consequent doorgevoerd. Als het oudere kind zei: ‘Spring in de sloot’, moest het jongere kind gehoorzamen. Bij dat soort onmogelijke opdrachten kreeg het oudere kind achteraf straf van Dieuwke, omdat je zoiets niet hoorde op te dragen. Als een kind twaalf werd kreeg het een eigen ‘volwassen’ stoel. Na het kerkbezoek op zondag zat iedereen in de huiskamer in een kring op de vaste plek. De jongens mochten dan, op hun twaalfde, hun eerste sigaar roken.

Dieuwke baarde zeventien kinderen. Achtereenvolgens:

Pietertje, Afke, Sjoerd Popke, Idske, Wiebegje, Durk (overleden na zijn geboorte), Dirkje, Durk, Albert, Miente, Neeltje (overleden na haar geboorte), Lammert, Neeltje, Sikke en Hendrik. Na de geboorte van Hendrik waren de familienamen op. De jongste twee kregen daarom de namen van gereformeerde helden: Abraham, genoemd naar Abraham Kuyper, en Paul, genoemd naar Stephanus Johannes Paulus Kruger, de vijfde president van de Zuid-Afrikaanse Republiek. Twee dochters bleven ongehuwd. De andere vier trouwden met maatschappelijk geslaagde mannen. Zoals Wiebegje en Afke, die met de broers Eringa trouwden, zonen van een strenge dominee, opgevoed met plichtsbesef maar ook ambitieus. Sjoerd Eringa was leraar Frans op het gereformeerde Marnix Gymnasium in Rotterdam, zijn broer Pier was gemeentesecretaris in Bierum.

De negen zonen Bakker, die aanvankelijk allemaal werden ingezet in de winkel met kruidenierswaren en kleding, zouden later, toen ze hun eigen weg zochten, maatschappelijk redelijk succesvol zijn. Ze werden zoals ze waren opgevoed: consequent, in zekere zin rechtlijnig zoals moeder Dieuwke, tegelijk zakelijk, ambitieus en blijmoedig als hun vader Popke. Met de uitzonderingen die elke familie heeft, zoals Miente, die door de broers en zussen 'de flierefluiter' werd genoemd omdat hij niet zo ambitieus was als de anderen. Maar net als zij was ook hij sociaalvoelend en in het bezit van een sterk rechtvaardigheidsgevoel. Miente was de middelste van de zeventien kinderen. Hij was de vader van de latere verzetsheld Sjoerd. Maar we schrijven 1903. Sjoerd is nog lang niet geboren en Miente was een opgroeiende puber die hielp in de winkel van zijn ouders.

Het Oude Kantoor had, voor Buitenpostbegrippen, de allure van een klein warenhuis. Uit advertenties uit die tijd blijkt dat ze ook voordelige tapijten verkochten, 'benevens vloerzeil, Chinese matten, wollen chitsen dekens, boa's, moffen en

dameshoeden'. Popke had niet alleen zakelijk instinct, hij had ook smaak. De hoeden die hij zelf droeg liet hij uit Italië komen. De flambard en zijn zwarte gestrikte das gaven hem een artistiek aanzien. Popkes volledige naam was Popke Sjoerds. Daarom werd de bedrijfsnaam P.S. Bakker. De vrouwen in Buitenpost naaiden zelf de kleren voor hun familie. Popke huurde ze in om ook kleding voor de winkel te maken. Het duurde niet lang of hij had zelf naaisters en kleermakers in dienst. Er werden filialen geopend in Kollum en Augustinusga. Hij opende ook een drogisterij in Buitenpost. Zijn energie leek mateloos. Hij startte ook een petroleumhandel met opslagtanks op het station. De petroleum werd per tankwagens aangevoerd, Popke zorgde voor verdere distributie in de provincie. Hij had twee wagens en zes paarden voor het vervoer. Het ging de familie goed. Zo goed dat de jongste zonen, Bram en Paul, naar de universiteit konden.

'Popke Sjoerds Bakker was een zakenman; alles waar hij mee begon, bracht geld op,' schreef de Friese historicus Dirk Wildeboer. 'Er werd een echt zakenimperium opgebouwd, waarvan Popke het stuwende middelpunt was.' Wildeboer vroeg zich af hoe Popke naast zijn werk en zijn grote gezin ook nog tijd had voor zijn vele bestuursfuncties in Buitenpost. Hij was diaken bij de gereformeerde kerk, medeoprichter van de Stichting Woningbouw Achtkarspelen, bestuurslid van de begrafenisvereniging, voorzitter van het bestuur van de Christelijke School. Wildeboer beschreef hem als 'een zeer sociaal en medelevend mens, hij heeft veel mensen de helpende hand geboden'. Zijn bestuursfuncties waren geen erebaantjes. Uit de archieven blijkt dat hij een betrokken, geliefde en goede bestuurder was, iemand die zijn taken met toewijding uitvoerde. In het Herdenkingsboek van de Christelijke School wordt hij getypeerd als 'een dynamische figuur die krachtig leiding gaf',

en als een vooraanstaande gereformeerde ‘die ijverde voor een Christelijke ulo omdat veel ingezetenen van Buitenpost hun kinderen verder wilden opleiden’.

Van 1901 tot 1903 was hij gemeenteraadslid. In die hoedanigheid moest hij adviseren over de verharding van de Dijk-huisterkleiweg, een weg tussen twee waterschappen. Die stelden een bedrag beschikbaar van duizendvijftig gulden, net genoeg voor een sintelweg. Popke deed onderzoek en stelde vast dat ‘verharding door besinteling’ moest worden afgeraden. ‘Zulke wegen zijn wel geschikt als ze alleen door lichte rijtuigen worden bereden, doch voor zware vrachten als mest, aarde, turf zijn ze ten enenmale onbruikbaar.’ Het bestuur koos desondanks voor een goedkope sintelweg. Die zou het geen zestig jaar uithouden.

In 1903 werd Popke wethouder. Dat bleef hij tot 1907, het jaar dat de paarden van de omnibussen werden vervangen door motoren. Daarna werden de omnibussen autobussen en kreeg Buitenpost een eigen busonderneming. En een eigen muziekkorps, de Woudklank, dat volksfeesten, schoolfeesten, kaatswedstrijden en het hardrijden op de schaats muzikaal begeleidde. De zakelijke activiteiten van P.S. Bakker bleven intussen niet beperkt tot Buitenpost, Kollum en Augustinusga. Popke zette een gewaagde stap: hij besloot een P.S. Bakker kledingzaak te openen in de grote stad, in Leeuwarden.

Zoon Miente, ‘de flierefluit’, was 22. Hij had zijn sporen verdiend in de winkel in Buitenpost. Zijn vader vond hem de aangewezen man om de zaak in Leeuwarden te leiden. Miente was serieus, verstandig, zakelijk, iemand die kon relativeren en gevoel voor humor had. Hij wilde ook graag, want hij was op zijn gemak tussen kleding, stoffen en patronen, en de grote stad Leeuwarden trok hem aan.